

Тема 22.
ТАРИФНЕ НОРМУВАННЯ
ОПЛАТИ ПРАЦІ

Функції тарифної системи.

1. Диференціація розмірів заробітної плати працівників залежно від їхньої кваліфікації, відповідальності, умов праці, її кількості та результатів.
2. Встановлення оптимального співвідношення між темпами зростання продуктивності праці та середньої заробітної плати працівників.
3. Визначення необхідної кількості працівників відповідної кваліфікації чи спеціальності, а також співвідношення заробітної плати різних категорій працівників.

Елементи тарифної системи:

- довідники кваліфікаційних характеристик професій;
- працівників;
- тарифні сітки;
- тарифні ставки;
- схеми посадових окладів;
- доплати і надбавки.

Держспоживстандарт наказом від 28.07.2010 №327 затвердив новий КЛАСИФІКАТОР ПРОФЕСІЙ ДК 003:2010 на заміну ДК 003:2005. Він набирає чинності 01.11.2010 р.

У Класифікаторі професій виокремлюються такі професійні групи працівників:

1. Законодавці, вищі державні службовці, керівники.
2. Професіонали.
3. Фахівці.
4. Технічні службовці.
5. Робітники сфери торгівлі та побутових послуг.
6. Кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства.
7. Кваліфіковані робітники з інструментом.
8. Оператори та складальники устаткування і машин.
9. Найпростіші професії.

Кваліфікаційна характеристика професії працівника має такі розділи:

"Завдання та обов'язки",
"Повинен знати",
"Кваліфікаційні вимоги",
"Спеціалізація",
"Приклади робіт".

Спрощена оцінка складності робіт по функціях

Функція	Оцінка складності робіт по розрядах					
	1	2	3	4	5	6
Розрахункова	Проста	Проста	Середня	Середня	Складна	Складна
Підготовча	Проста	Проста	Проста	Проста або середня	Середня	Середня або складна
Виконавча	Проста	Проста	Середня	Середня	Складна	Складна
Обслуговування	Проста	Проста	Проста	Проста або середня	Середня	Середня або складна
Фактор надійності	Незначна	Незначна	Значна	Значна	Дуже значна	Дуже значна

Оцінка робіт по розрядах, бали

Оцінка	Розряди					
	1	2	3	4	5	6
Мінімальна	—	201	227	259	297	345
Максимальна	200	226	258	296	344	400

Тарифна сітка оплати праці робітників

Показники тарифної сітки	Розряди							
	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й	8-й
Тарифні коефіцієнти	1,0	1,08	1,20	1,35	1,54	1,80	1,89	2,02

Тарифні сітки з різними темпами зростання тарифних коефіцієнтів

Види тарифних сіток	Тарифні розряди							
	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й	8-й
З постійним темпом зростання тарифних коефіцієнтів	1,00	1,16	1,35	1,57	1,82	2,10	2,45	2,85
Міжрозрядне співвідношення, %		16	16	16	16	16	16	16
З прогресивним темпом зростання тарифних коефіцієнтів	1,00	1,13	1,29	1,48	1,72	2,01	2,38	2,85
Міжрозрядне співвідношення, %		13	14	15	16	17	18	20
З регресивним темпом зростання тарифних коефіцієнтів	1,00	1,20	1,42	1,67	1,92	2,2	2,5	2,85
Міжрозрядне співвідношення, %		20	18	17	16	15	14	13

Середній тарифний коефіцієнт групи робітників

$$K_c = \frac{\sum K \cdot Ч_p}{\sum Ч_p},$$

де K – тарифний коефіцієнт відповідного розряду; $Ч_p$ – чисельність робітників того самого розряду; $\sum Ч_p$ – загальна чисельність робітників.

Середній тарифний розряд

аб
о

$$P_c = P_m + \frac{K_c - K_m}{K_b - K_m}$$

$$P_c = P_b - \frac{K_b - K_c}{K_b - K_m}$$

де P_m , P_b – тарифні розряди, які відповідають меншому й більшому із двох суміжних тарифних коефіцієнтів тарифної сітки, між якими знаходиться відомий середній тарифний коефіцієнт; K_m , K_b – менший і більший із двох суміжних тарифних коефіцієнтів тарифної сітки, між якими знаходиться відомий середній тарифний коефіцієнт.

Середній тарифний коефіцієнт робіт

$$K_c = \frac{\sum K \cdot T_p}{\sum T_p}$$

де K – тарифний коефіцієнт відповідного розряду; T_p – трудомісткість робіт, віднесених до даного розряду, нормо-год; $\sum T_p$ – сумарна трудомісткість робіт, нормо-год

Знаючи середній тарифний розряд, можна визначити середній тарифний коефіцієнт за формулами:

$$K_c = K_b - (K_b - K_m) \cdot (P_b - P_c), \text{ або}$$
$$K_c = K_m + (K_b - K_m) \cdot (P_c - P_m).$$

Тарифна ставка n -го розряду
розраховується за формулою:

$$T_n = T_1 \cdot K_n,$$

де T_1 — тарифна ставка 1-го розряду; K_n — тарифний коефіцієнт даного розряду.

Середня тарифна ставка робітників (робіт)

$$T_c = \frac{\sum T \cdot Ч_p}{\sum Ч_p}; \quad T_c = \frac{\sum T \cdot T_p}{\sum T_p},$$

де $\sum Ч_p$ – загальна чисельність робітників; T – тарифна ставка певної групи робітників, робіт; T_p – трудомісткість робіт, які мають однакову тарифну ставку, нормо-год; $\sum T_p$ – загальна трудомісткість робіт, нормо-год.

Знаючи середній тарифний коефіцієнт або середній тарифний розряд, можна визначити середню тарифну ставку:

$$T_c = T_1 \cdot K_c,$$

де T_1 – тарифна ставка 1-го розряду для даної групи робітників (робіт); K_c – середній тарифний коефіцієнт даної групи робітників (робіт).

$$T_c = T_m + (T_b - T_m) \cdot (P_c - P_m),$$

де T_b , T_m – тарифні ставки, які відповідають більшому і меншому із двох суміжних розрядів тарифної сітки, між якими знаходиться відомий середній розряд; P_c – середній тарифний розряд робітників (робіт); P_m – менший із двох суміжних розрядів тарифної сітки, між якими знаходиться відомий середній тарифний розряд.

